

Załącznik do Uchwały Nr 226/XXIX/09 z dnia 25 lutego 2009r. w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowa Ruda na lata 2009-2013

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
W MIEŚCIE NOWA RUDA

SPIS TREŚCI

<u>1. WPROWADZENIE.....</u>	<u>3</u>
<u>2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU.....</u>	<u>5</u>
<u>3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE.....</u>	<u>7</u>
<u>3.1. ZJAWISKO AGRESJI I PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM.....</u>	<u>7</u>
<u>3.2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....</u>	<u>12</u>
<u>3.3. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE Z PERSPEKTYWY INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH W MIEŚCIE.....</u>	<u>17</u>
<u>4. CELE PROGRAMU.....</u>	<u>19</u>
<u> Wskaźniki:.....</u>	<u>22</u>
<u>5. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU.....</u>	<u>23</u>

1. WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej możemy spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Dlatego też precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęca wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Najprostszą i dostępną dla przeciętnego człowieka definicją przemocy jest definicja zawarta w Słowniku Języka Polskiego. Określa ona przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”. Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493). Artykuł 2 pkt 2 tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna i zaniedbanie.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio w literaturze fachowej spotykamy się coraz częściej z odnotowaniem faktu stosowania przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie

starzy.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Czasami ofiara staje się ofiarą z przyzwyczajenia. Bywa, że kobieta uzyskuje niezależność ekonomiczną, ale poddawanie się atakom przemocy stało się jak gdyby jej codziennością. Przyzwyczała się i mimo braku zależności od sprawcy, nie znajduje w sobie siły i odwagi, by przeciwstawić się sytuacji, w której dochodzi do przemocy.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa z art. 207 KK, tj. polegające na znęcaniu się nad członkiem rodziny, należą w Polsce do najczęściej popełnianych. Na liście przestępstw zgłaszanych organom ścigania znajdują się na trzecim miejscu. Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska, ujawniają że w latach 90 liczba przypadków znęcania się nad członkami rodziny wzrosła ponad dwukrotnie. Wielokrotnie wzrosła liczba osób podejrzanych o dokonanie tego przestępstwa. W 1990 r. w skali całego kraju zarejestrowano 11.503 podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, zaś w roku 2001 – 33.332 (w tym: 32.026 mężczyzn i 1.130 kobiet).

Wzrasta liczba przestępstw związanych z przemocą w rodzinie, popełnianych ze szczególnym okrucieństwem i takich, których następstwem jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie – w roku 2002 z art. 207 § 2 i 3 dokonano 184 przestępstwa, a w roku 2003 popełniono 222 przestępstwa. Szczególnie alarmujące są statystyki dotyczące zabójstw, w których motywem są tzw. „nieporozumienia rodzinne”. Zabójstwa na tym tle stanowią ok. 27% ogółu zabójstw w Polsce.

Zdaniem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu. Jak piszą przedstawiciele PARP-y, w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. Szacowany wzrost liczby osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu – na podstawie testu przesiewowego CAGE, który pojawił się w badaniach zarówno w 2002, jak i w 2005 roku – wynosi ok. 36%. W badaniach z 2005 r. 6,7% konsumentów alkoholu – pytanych o ostatnie 12 miesięcy życia – miało pozytywny wynik testu (co najmniej dwie pozytywne odpowiedzi). Odnosząc ten wynik do całej populacji konsumentów (jak pokazują badania jest to ok. 25 mln osób), można szacować, iż liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie w Polsce ok. 1,5-1,6 mln. To prawie dwukrotnie więcej niż wynosiły szacunki sprzed

ostatnich 4-5 lat. Należy podkreślić, iż jednym z najczęstszych zagrożeń życia rodzinnego związanym z nietrzeźwością jest przemoc w rodzinie.

Według CBOS-u (2002 r.) w niemal co piątej polskiej rodzinie (18%) dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. Z kolei badania z lutego 2005 r. pokazują, że 8% badanych akcentowało, iż przyczyną konfliktów i nieporozumień w rodzinie jest nadużywanie alkoholu przez domowników. Zwykle respondenci mówili o nadużywaniu alkoholu i alkoholizmie innych domowników, rzadko o swoim. Należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków. W związku z powyższym przedstawione dane mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistość skali zjawiska.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493), do zadań własnych gminy w tym zakresie należy w szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
3. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
4. Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Niniejszy Program został opracowany w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Nowa Ruda została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet. Zostały one przekazane zarówno placówkom edukacyjnym, jak i liderom lokalnej społeczności.

3.1. ZJAWISKO AGRESJI I PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

W celu uzyskania informacji o problemach agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym zostały rozesłane do szkół miasta ankiety. Pozwoliły one dokonać diagnozy w ww. zakresie, a także uzyskać informacje o już realizowanych działaniach profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięciach. W sumie do badania przedłożono ankiety z dziewięciu placówek z Nowej Rudy – ze Szkół Podstawowych nr 2, 3 i 7, Gimnazjów nr 1 i 2, Zespołu Szkół nr 1, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zespołu Szkół Specjalnych.

Agresja i przemoc na terenie szkoły i w domu rodzinnym

	Występuje	Liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
Szkoła Podstawowa nr 2 im. J Korczaka			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X		

Przemoc w rodzinie	X		
Szkoła Podstawowa nr 3 im. J. Wittiga			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X		
Przemoc w rodzinie	X		
Szkoła Podstawowa nr 7 im. T. Kościuszki			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	42	
Przemoc w rodzinie	X	10	
Gimnazjum nr 1 im. Zjednoczonej Europy			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	2	
Przemoc w rodzinie			X
Gimnazjum nr 2 im. M. Skłodowskiej-Curie			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X		
Przemoc w rodzinie	X		
Miejski Zespół Szkół nr 1			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	5	
Przemoc w rodzinie	X		
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie	X		

pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów			
Przemoc w rodzinie	X		

Zespół Szkół Ogólnokształcących im. H. Sienkiewicza			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	2	
Przemoc w rodzinie			X
Zespół Szkół Specjalnych			
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X	6	
Przemoc w rodzinie			

Badania własne Centrum AV.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż zjawisko agresji i przemocy w środowisku szkolnym występuje we wszystkich uczestniczących w badaniach szkołach. Biorąc pod uwagę liczbę ujawnionych przypadków, zauważyć trzeba, że zanotowano ich najwięcej wśród uczniów (i ich rodzin) Szkoły Podstawowej nr 7 im. T. Kościuszki. Natomiast zjawisko przemocy w rodzinie odnotowano w sześciu szkołach.

We wszystkich ankietowanych placówkach przeprowadzane były badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego pod kątem występowania problemu agresji i przemocy. Badania realizowano zarówno wśród uczniów, jak i nauczycieli (za pomocą ankiet, obserwacji bezpośredniej oraz wywiadów środowiskowych). Ujawniły one „mapę” niebezpiecznych miejsc w szkołach, stan poczucia bezpieczeństwa, skalę zjawiska przemocy i osoby, do których zwracają się o pomoc uczniowie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa.

Z treści ankiet wynika, że szkoły kładą nacisk na przeciwdziałanie agresji, zaś uczniowie czują się bezpiecznie w szkole (np. w Zespole Szkół Ogólnokształcących badania wykazały, że aż 92% młodzieży czuje się w szkole bezpiecznie). Przypadki agresji i przemocy (najczęściej psychicznej polegającej na słownym zastraszaniu lub ubliżaniu) obejmują przeważnie grupy rówieśnicze i są eliminowane po interwencji nauczyciela albo w wyniku realizacji programów naprawczych (np. Szkoła Podstawowa nr 2).

Uzyskane wyniki skłoniły szkoły do zacieśnienia współpracy z policją, strażą miejską i rodzicami. Doprowadziły do zwiększenia częstotliwości dyżurów nauczycieli w szkołach i zwrócenia uwagi dyżurujących wychowawców na miejsca wskazane przez ankietowanych uczniów jako niebezpieczne (np. Szkoła Podstawowa nr 7) lub utwierdziły placówki w przekonaniu co do konieczności kontynuowania działań opiekuńczo-wychowawczych i kontrolnych, jak np. monitoring wizyjny (Szkoła Podstawowa nr 2). Placówki zaplanowały programy profilaktyczne w sposób uwzględniający wyniki badań (Gimnazjum nr 2). Eliminowaniu zjawiska przemocy służyło wdrożenie programów profilaktycznych (np. „Saper”, „Stop agresji”, „Szkoła bez przemocy”), a także otoczenie indywidualną opieką i wzmocnioną kontrolą uczniów przejawiających zachowania agresywne oraz udzielanie pomocy ich rodzicom. Warto też dodać, że jedna ze szkół w związku z dobrymi wynikami badań zdecydowała się ubiegać o certyfikat szkoły promującej zdrowie (Szkoła Podstawowa nr 3).

W celu przeciwdziałania zjawisku agresji i przemocy placówki prowadzą zajęcia profilaktyczne (m.in. w ramach programów „Bezpieczna szkoła”, „Szkoła bez przemocy”, „Zasada 3 reguł”, „Saper, czyli jak rozminować agresję?”, „Zero tolerancji dla przemocy”) lub terapeutyczne (program „Jesteśmy spoko-jni”). Przybierają one m.in. formę rozmów z dziećmi i młodzieżą, konkursów, spotkań i warsztatów z udziałem pedagogów, policjantów, strażników miejskich. Zajęcia polegają również na szkoleniu rad pedagogicznych.

Uczestniczący w badaniach zwracali uwagę na konieczność aktywizacji środowiska szkolnego do działań w zakresie bezpieczeństwa, kształtowania wśród uczniów nawyku zwracania się o pomoc w sytuacji zagrożenia, zacieśnienia współpracy z MOPS, PPP i PCPR oraz kontynuowania dotychczasowych działań profilaktycznych i naprawczych w obszarze agresji i przemocy. Część pedagogów akcentowała potrzebę

rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych, podkreślając przy tym konieczność zwiększenia środków finansowych na ich prowadzenie (zakup materiałów pomocniczych).

Wśród różnych form pomocy, jakie szkoły proponują uczniom stosującym agresję i przemoc oraz pochodzącym z rodzin dotkniętych przemocą domową, należy wymienić m.in.: udział w grupie socjoterapeutycznej, rozmowy z pedagogiem i psychologiem, spotkania w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej i środowiskowej. Z kolei rodzicom doświadczającym przemocy domowej szkoły udzielają informacji o instytucjach wspomagających rodziny z tym problemem oraz ułatwiają nawiązywanie z nimi kontaktów (z policją, sądem, PCPR, MOPS, PPP).

Określając badania, jakie należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży i rodziców w celu lepszego zdiagnozowania problemu agresji i przemocy oraz skutecznego niesienia pomocy ww. grupom, przedstawiciele szkół wskazywali na potrzebę zintensyfikowania badań ankietowych (wśród uczniów, nauczycieli i rodziców) oraz stosowania wywiadów i odbywania wizyt w domach uczniów. Proponowali również zacieśnienie kontaktów wychowawców i pedagogów z rodzicami oraz uaktywnienie działalności szkolnego rzecznika praw dziecka.

Wśród instytucji i organizacji działających na terenie miasta, z którymi szkoły podejmują współpracę w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy, ankietowani wymieniali: Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, policję, straż miejską, Punk Konsultacyjny dla dzieci i młodzieży, Lokalne Centrum Informacji Profilaktycznej, Kościół, Stowarzyszenie „Pro Publico Bono”, Miejski Ośrodek Kultury oraz Noworudzkie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych.

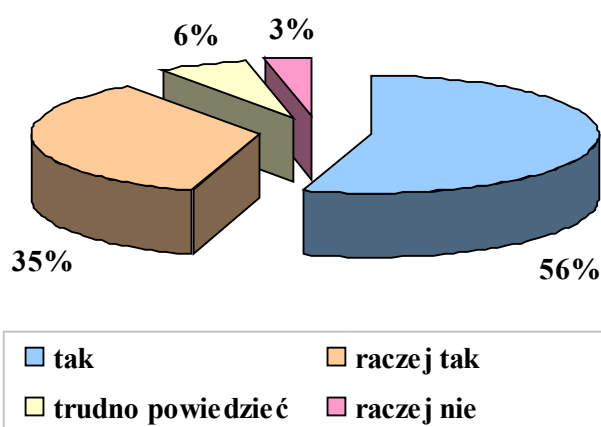
Z instytucji i organizacji spoza terenu Nowej Rudy pedagodzy wymieniali: sądy rodzinne, pogotowie opiekuńcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku oraz Stowarzyszenie im. J. Korczaka. Omawiając zakres współpracy różnych instytucji, pedagodzy zwracali ponadto uwagę na potrzebę utworzenia stanowiska koordynującego działalność w obszarze agresji i przemocy.

3.2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W MIEŚCIE W OCENIE ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym jest elementem postępowania diagnostycznego, które ma na celu określenie skali problemu i wskazanie ewentualnych kierunków jego rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego diagnozowano ww. zjawisko w środowisku lokalnym, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych MOPS-u, radnych, mieszkańców miasta.

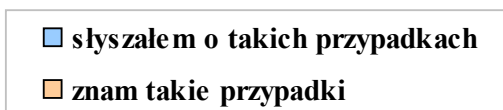
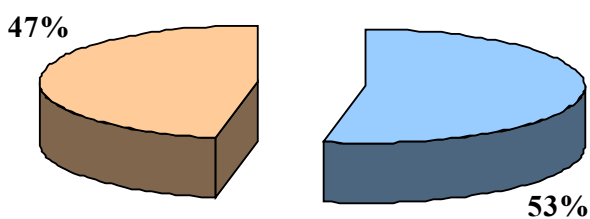
Poniższe wykresy ukazują skalę problemu przemocy w rodzinie w mieście oraz prezentują opinie badanych na temat przyczyn tej patologii społecznej oraz oferty pomocy dla osób nią dotkniętych.

Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?

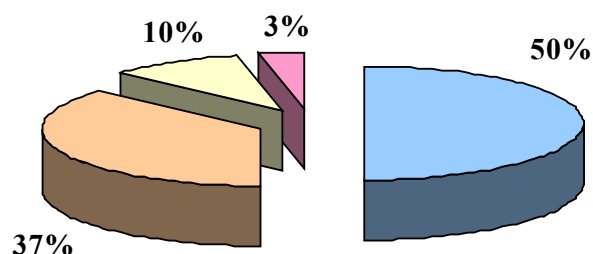

Zdecydowana większość respondentów (łącznie 91%) stwierdziła, iż przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym. Wynika to prawdopodobnie z faktu, iż przemoc domowa zdarza się stosunkowo często i jest zjawiskiem dość powszechnym. Odmiennego zdania było jedynie 3% badanych, a 6% badanych mieszkańców nie potrafiło sprecyzować stanowiska.

Czy w rodzinach zamieszkujących na terenie miasta istnieje zjawisko przemocy domowej?

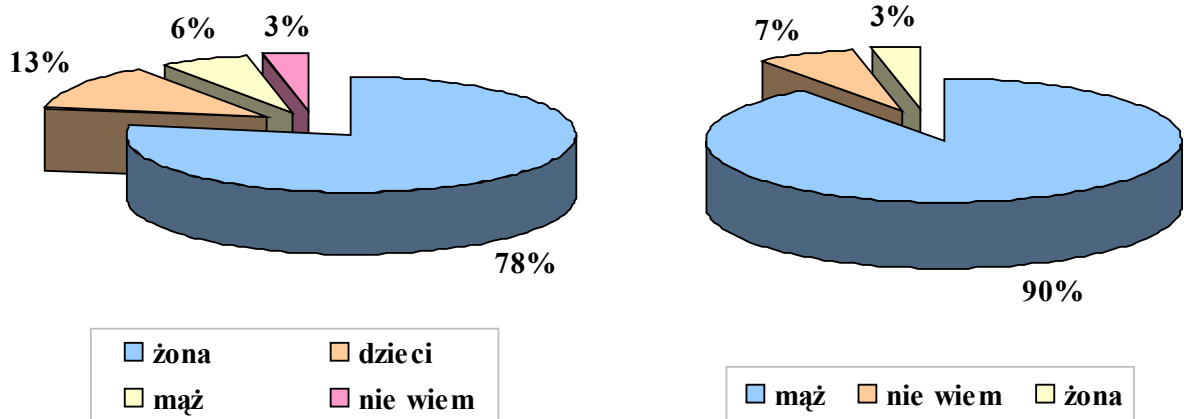
Jaka jest skala problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?

Ponad połowa badanych (53%) przyznała, iż słyszała o przypadkach występowania tej patologii w mieście. Pozostali respondenci (47%) stwierdzili, iż znają przypadki przemocy domowej, co należy uznać za zjawisko wielce niepokojące. Jednocześnie połowa ankietowanych stwierdziła, iż skala występowania tego problemu w mieście jest średnia, 10% pytanym osób uznało ją za wysoką, 3% za niską, a 37% ankietowanych nie miało zdania.

Ofiary przemocy w rodzinie

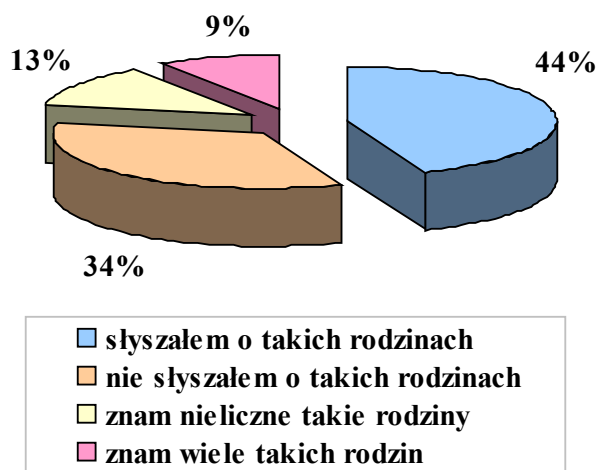
Sprawcy przemocy w rodzinie

Badania własne Centrum AV.

Według ankietowanych, najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są żony (78%) oraz dzieci (13%). Z pewnością taki rozkład odpowiedzi jest w jakiejś części wynikiem własnych doświadczeń badanych, a w jakiejś panujących stereotypów. Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, zdecydowana większość ankietowanych (90%) wskazała, że tą osobą jest mąż. Na podstawie powyżej przedstawionych danych rysuje się zatem modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami jego żona i dzieci.

Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone?

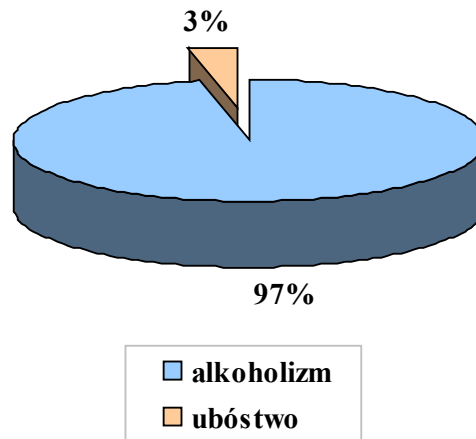

Badania własne Centrum AV.

Pogląd, iż oprócz żon, to właśnie dzieci są najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie potwierdzili ankietowani, odpowiadając na pytanie o znajomość rodzin, w których są one bite i krzywdzone. Zdecydowana większość respondentów (łącznie

66%) przyznała, iż słyszała o takich rodzinach, a nawet zna takie rodziny. Odmiennego zdania było 34% badanych.

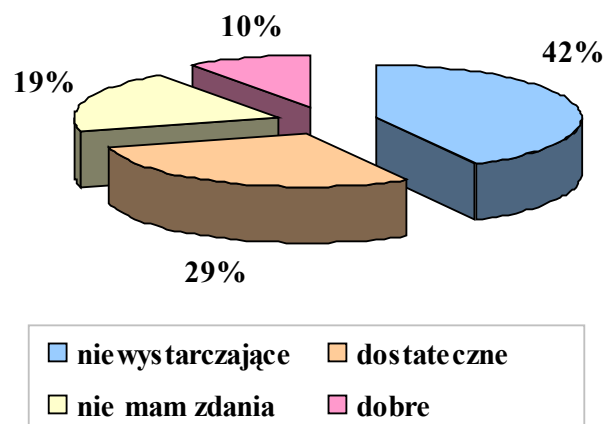
Przyczyny przemocy w rodzinie

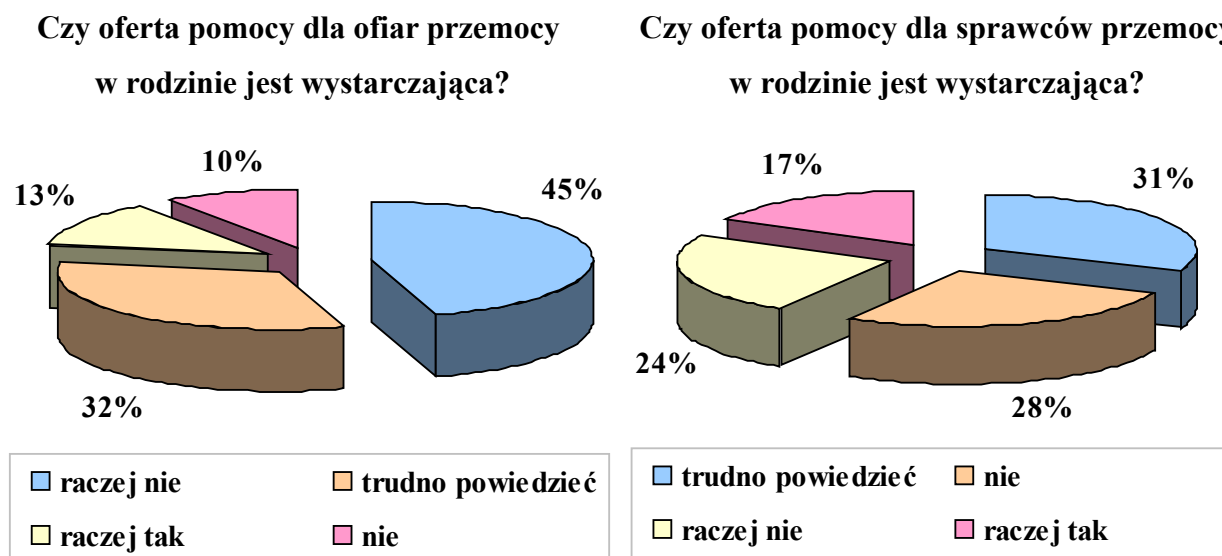
Badania własne Centrum AV.

Zdaniem respondentów, alkoholizm jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie (97%). Wśród powodów tego zjawiska badani wymienili jeszcze ubóstwo (3%).

Ocena działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie

Oceniając realizowane w mieście działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, 42% ankietowanych miało krytyczne zdanie, uznając je za niewystarczające. Odmienną opinię wyraziło łącznie 39% badanych, a 19% nie miało zdania.

Respondenci wypowiadając się negatywnie na temat realizowanych w mieście działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie, potwierdzili tę opinię uznając, że oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy w rodzinie jest raczej niewystarczająca lub niewystarczająca (w sumie 55%). Jednocześnie 13% ankietowanych było odmiennego zdania, a 32% nie sprecyzowało swojego stanowiska. Podobny rozkład odpowiedzi był w przypadku oceny oferty pomocy świadczonej sprawcom przemocy w rodzinie. W sumie 52% badanych odpowiedziało, iż jest ona raczej niewystarczająca lub niewystarczająca. Przeciwny pogląd wyraziło 17% respondentów, a 31% nie miało zdania.

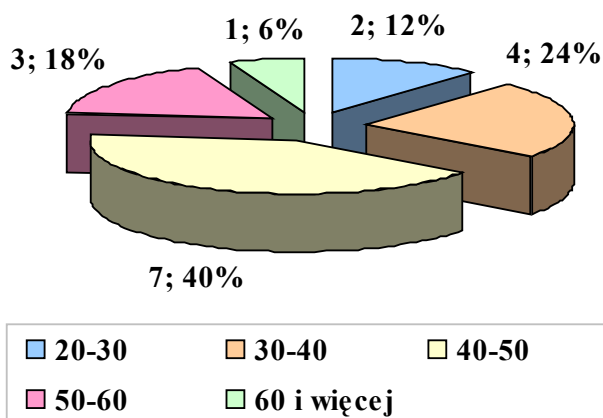
3.3. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE Z PERSPEKTYWY INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH W MIEŚCIE

W opinii Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu. Ten sam pogląd zaprezentowali mieszkańcy Nowej Rudy w badaniach ankietowych (por. rozdział 3.2). Mając na uwadze powyższe założenie, przedstawione dane liczbowe z instytucji zajmujących się tym zagadnieniem skorelowano w sposób obrazujący zjawisko przemocy domowej w aspekcie uzależnienia alkoholowego. Uzyskane informacje pochodzą z Komisariatu Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie.

Według danych Komisariatu Policji w Nowej Rudzie w 2007 roku ofiarami przemocy było dziewiętnaście kobiet, troje dzieci do 13 roku życia i pięcioro dzieci powyżej 13 lat. W związku z przeprowadzonymi interwencjami domowymi policjanci uruchomili 18 procedur Niebieskiej Karty.

Dane szczegółowe na temat wieku sprawców przemocy domowej przedstawia poniższy wykres.

Sprawcy przemocy domowej według wieku

Analizując powyższy wykres należy zauważyć, że sprawcami przemocy w 2007 roku było 18 mężczyzn we wszystkich grupach wiekowych. Jednakże najczęściej dopuszczali się jej mężczyźni w wieku 40-50 lat (40%) oraz w wieku 30-40 lat (24%). Należy też dodać, że spośród 18 sprawców 13 było w chwili popełnienia przestępstwa po spożyciu alkoholu (6 zatrzymano i przewieziono do KPP w Kłodzku).

W ramach prowadzonych procedur Niebieskiej Karty policjanci sporządzili łącznie 36 informacji, które przesłali do MOPS-u i PCPR-u. W związku z procedurą Niebieskiej Karty wszczęto i zakończono aktem oskarżenia 2 postępowania z art. 207 KK. Ponadto w stosunku do 11 sprawców przemocy sporządzono wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe.

Szacuje się, że w Polsce w rodzinach z problemem alkoholowym blisko 80% żon i partnerek alkoholików doznaje przemocy ze strony męża lub partnera. Placówką działającą na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową w Nowej Rudzie (finansowaną z środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii) jest Punkt Konsultacyjno-Informacyjny „Pierwszy Kontakt”. Udziela się w nim pomocy psychospołecznej i prawnej związanej z problemem przemocy i współuzależnienia. Ponadto w placówce realizowany jest program edukacyjno-terapeutyczny „Przemoc w rodzinie”, który obejmuje rozpoznanie mapy problemów przemocy i pracę z ofiarami oraz sprawcami przemocy. Ma on umożliwić nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązania problemów emocjonalnych i radzenia sobie z sytuacją stresową.

Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2007 roku wpłynęło do niej 111 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu. Przeprowadzono rozmowy z 61 osobami. Na badanie przez biegłego lekarza i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu skierowano 59 osób. Do Sądu Rejonowego w Kłodzku skierowano 34 wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego.

Dane MOPS-u w Nowej Rudzie nie dostarczają informacji wskazujących na narastanie problemu przemocy w rodzinie. W latach 2005-2007 z tego powodu udzielono pomocy społecznej jedynie w 2006 roku (2 rodzinom liczącym 4 osoby). W gradacji

powodów wspierania osób i rodzin przemoc domowa znajdowała się na ostatnim miejscu. Poważnym zagrożeniem był natomiast alkoholizm będący w 2007 roku szóstą przyczyną świadczenia pomocy społecznej. Wsparciem z tego powodu objętych było w 2005 roku 118 rodzin liczących 199 osób, w 2006 roku 105 rodzin liczących 169 osób, a w 2007 roku 97 rodzin liczących 153 osoby.

Z analizy zaprezentowanych danych liczbowych wynika generalny wniosek o znacznych rozmiarach skali przemocy domowej występującej pod wpływem alkoholu, której sprawcami są z reguły mężczyźni, a ofiarami kobiety i dzieci.

4. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

**PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE NOWA RUDA
I SKUTECZNE ROZWIĄZYWANIE
PROBLEMÓW Z NIM ZWIĄZANYCH**

Cel operacyjny 1:

Budowa skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

- Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta.

- Analiza istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
- Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Systematyczne spotkania zespołu monitorującego zjawisko przemocy w mieście.

Cel operacyjny 2:

**Uwrażliwienie środowiska lokalnego na problemy
związane z przemocą w rodzinie**

Działania:

- Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.
- Systematyczne podnoszenie wiedzy na temat przemocy w rodzinie, w szczególności wśród nauczycieli i pedagogów szkolnych, służb społecznych, osób duchownych.
- Opracowanie przystępnych informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia psychicznego dla świadków przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 3:

**Zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom,
w których stosowana jest przemoc,
a w szczególności ochronę ofiar przemocy w rodzinie**

Działania:

- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźniki:

Dla realnej oceny funkcjonowania programu konieczny jest zestaw wskaźników. Wśród istniejących najbardziej adekwatne będą:

- dane statystyczne na temat przestępczości związanej z przemocą w rodzinie,
- ilość organizowanych programów, akcji oraz liczba ich uczestników,
- liczba osób przeszkolonych i wyedukowanych,
- liczba rodzin wspomaganych z tytułu ww. problemów.

5. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU

Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje Koordynator Programu wraz z Miejską Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawia je Burmistrzowi i Radzie. Środki finansowe na realizację programu pochodzą ze źródeł własnych samorządu gminnego oraz ze źródeł zewnętrznych.